

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
факультет інформатики, математики та економіки
кафедра соціології**

Назва курсу	Паблик Рілейшнз
Викладачі	Глебова Н.І., док. соц. наук, доцент кафедри соціології
Профайл викладачів	http://scholar.google.com.ua/citations?user=28vSPEoAAAAJ&hl
Контактний тел.	+380962296685
E-mail:	nat.glebova2005@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64
Консультації	Зазначте формат і розклад проведення консультацій <i>Очні консультації: щосереди з 14⁰⁰ до 15⁰⁰, аудиторія №58. Он лайн- консультації: щовівторка з 15⁰⁰ до 16⁰⁰.</i>

1. Анотація до курсу

Сучасне соціальне пізнання вже кілька десятиліть залучає проблеми, пов'язані з дослідженням особливостей соціальних комунікацій у людському суспільстві. Одночасно, в останні десятиліття усе більше значимим стає прикладний аспект даних досліджень, серед яких досить значиму частину займають концепції, орієнтовані на побудову розгорнутих відносин із громадськістю. Саме в цьому випадку поштовх до розвитку одержує така складна галузь соціального пізнання, як «паблик рілейшнз». Досить молода пізнавальна галузь, паблик рілейшнз, тим часом, знаходить більш ніж широкий простір для власного застосування: від простору політичної боротьби, до побудови розгорнутих маркетингових комунікацій зі споживачем. У цьому випадку, на нашу думку, студент-соціолог повинен одержати загальні подання про особливості концептуалізації цієї І нової галузі знання й уміти вільно орієнтуватися в можливостях застосування теорії паблик рілейшнз у практичній діяльності.

2. Мета та цілі курсу

"Паблик рілейшнз" викладається з метою формування у студентів соціологічного погляду на проблеми комунікацій з громадськістю, особливостей функціонування сфери паблик рілейшнз, наукового підходу до аналізу явищ і процесів, що відносяться до зв'язків з громадськістю, а також - для використання отриманих знань в майбутній професійній діяльності. Головними задачами курсу є:

засвоєння категорій і понять паблик рілейшнз ("комунікація з громадськістю", "цільові групи", "лідери думок" і т.д.);

формування сучасних поглядів на комунікативну сутність управління, на типологію громадськості і громадської думки;

теоретичне осмислення використання досвіду суміжних наук в здійсненні процесів паблик рілейшнз;

формування навичок комунікації з громадськістю, роботи із засобами масової інформації, створення сприятливого іміджу фізичної особи і організації;

вивчення практичних методів, що використовуються в процесі паблик рілейшнз.

3. Формат курсу

Формат курсу: Очний (offline) у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи.

Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького.

4. Компетентності та результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач:

РН 8 Застосовувати знання з маркетингу, стратегічного управління кадрами для розробки стратегій організації та її реалізації.

РН 9 Давати визначення соціологічних понять і застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для пояснення практичних ситуацій.

РН 10 Розрізняти основні соціологічні підходи та парадигми в історичній і сучасній перспективах.

ЗК 5. Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою.

ЗК 13. Здатність продемонструвати знання різних методів роботи із сучасними інформаційними технологіями навчання.

ЗК 15. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 18. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 23. Усвідомлення культурного розмаїття суспільств та викликів взаємодії в міжкультурному контексті.

ЗК 24. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	32	32	86

6. Ознаки курсу:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс,(рік навчання)	Нормативний\вибірковий
2019-2020 н.р.	6	054 Соціологія	3	вибірковий

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Технічне та мультимедійне обладнання, Підручники, посібники, довідники, методичні рекомендації до семінарських завдань. Забезпечення доступу здобувачів вищої освіти до Інтернет-ресурсів.

Мультимедійний комплекс (монітор із можливістю підключення флеш-носіїв), комп'ютер з доступом до Інтернету, діє WI-FI зона.).

Проектор EPSON Ев-х41(3 шт.), 2019 р.

10 ПК Linuks, 2013, ремонт 2018, мережа інтернет

Мультимедійний супровід лекційного та практичного матеріалу, моделі-аплікації; банк тестових завдань, цифрової бібліотеки журналів та даних: Архів журналу. Соціологія: Теорія, методи, маркетинг.

<http://stmm.in.ua/archive/>; Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua; Головне управління статистики у Запорізькій області www.zp.ukrstat.gov.ua; Інститут соціології НАН України <http://www.i-soc.com.ua>

доступ до відкритого електронного архіву матеріалів наукового та навчально-методичного призначення (репозитарій МДПУ <http://eprints.mdpu.org.ua/>); періодичний текстовий доступ до міжнародних інформаційних платформ <https://mdpu.org.ua/nauka/naukometrichni-bazi-danih/>

8. Політика курсу

Політика академічної поведінки та етики:

- Відвідування лекційних занять і опрацювання їх матеріалів;
- Виконання завдань практичних занять і питань самостійної роботи;
- Виконання контрольно-модульних завдань.

9. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Тиж. 1. 11 акад. год.	Тема 1: Сутність, функції, процеси і зв'язки публік рілейшнз (ПР) як науки і професії. 1. Поняття публік рілейшнз. 2. Теорія і практика управління суспільством в історії. 3. ПР в структурі соціальних і психологічних наук.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, Відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	Перший періодичний контроль
Тиж. 2. 11 акад. год.	Тема 2 Громадськість і громадська думка у сфері ПР. 1. Поняття громадськості і цільових груп в ПР. 2. Громадська думка в ПР: значення, риси, чинники формування. 3. Концепція ПР як слабкої комунікативної дії.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, Відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	Перший періодичний контроль

					http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	
Тиж.3 11 акад. год.	Тема3. Комуникативна сутність ПР 1. Сутність і функції комунікації. 2. Теорії комунікативного процесу. 3. Роль комунікації в ПР.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, Відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	Перший періодичний контроль
Тиж. 4. 11 акад. год.	Тема 4. Відносини між державою і громадськістю. 1. Функції і особливості урядових ПР. 2. Прес-служби: задачі при органах влади. 3. Лобіювання як сфера ПР.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, Відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	Перший періодичний контроль

Тиж.5 11 акад. год.,	Тема 5 Паблік рiлейшнз в кризових ситуацiях. 1. Криза i конфлiкт: сучаснi теорiї. 2. Управлiння кризою як область ПР. 3. Теорiя переговорiв як практика: варiанти здiйснення	Лекцiя <i>F2F</i> Практичне заняття Самостiйна робота	Презентацiя, Вiдеоматерiали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекцiйного матерiалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семiнарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостiйної роботи вiдповiдно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	Перший перiодичний контроль
Тиж. 6. 11 акад. год.	Тема 6 Створення сприятливого iмiджу фiрм i фiзичних осiб 1. Корпоративна iдентичнiсть i фiрмовий стиль органiзацiї. 2. Технологiя формування iмiджу. 3. Поняття паблiситi.	Лекцiя <i>F2F</i> Практичне заняття Самостiйна робота	Презентацiя, Вiдеоматерiали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекцiйного матерiалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семiнарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостiйної роботи вiдповiдно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	Перший перiодичний контроль
Тиж.7 12 акад. год.	Тема 7. Особливостi ПР в умовах безлiчi культур. 1. Європоцентрична	Лекцiя <i>F2F</i> Практичне	Презентацiя, Вiдеоматерiали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекцiйного матерiалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1	Перший перiодичний контроль

	<p>комунікативна модель" в історії міжнародних відносин.</p> <p>2. Міжкультурні взаємовідносини: діалог або культуртрегерство.</p> <p>3. Ділові культури Сходу і Заходу: концептуальні відмінності.</p> <p>4. Конфесійна проблема в міжкультурній комунікації.</p>	заняття Самостійна робота			<p>tion-1</p> <p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3</p> <p>Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5</p>	
<p>Тиж. 8 9. 12 акад. год.</p>	<p>Тема 8. Історія розвитку зв'язків з громадськістю</p> <p>1.Передумови виникнення ПР.</p> <p>2.Етапи розвитку.</p> <p>3.Перші фірми ПР.</p> <p>Моделі розвитку ПР.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	Презентація, Відеоматеріали	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1</p> <p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3</p> <p>Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5</p>	Перший періодичний контроль
<p>Тиж.10 11 12 акад. год.</p>	<p>Тема 9. Основні комунікаційні канали дії на громадськість</p> <p>1.Особливості масової комунікації і ЗМІ.</p> <p>2.Роль ТБ і радіо в ПР кампанії.</p> <p>3.Роль чуток і анекдотів в</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p> <p>Практичне заняття Самостійна робота</p>	Презентація, Відеоматеріали	<p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1</p> <p>Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua</p>	Другий періодичний контроль

	процесі комунікації.				/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	
Тиж.12 13 12 акад. год.	Тема 10. Управління процесом ПР 1. Зовнішні і внутрішні ПР відділи: принципи роботи. 2. Підготовка до проведення ПР кампанії. 3. Реалізація програми ПР кампанії. 4. Оцінне дослідження в ПР.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, Відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	Другий періодичний контроль
Тиж.14 12 акад. год.	Тема 11. Комунікаційний базис сучасних виборчих „про кампаній 1. Сутність політичних ПР. 2. Особливості політичного маркетингу. 3. _ ПР-технології у виборчих кампаніях.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, Відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостійної роботи	Другий періодичний контроль

					відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	
Тиж.15 12 акад. год.	Тема 12. Комунікація з внутрішньою громадськістю 1.Сучасний стан концепцій відносин із зайнятими. 2.Відносини із зайнятими і принцип стабільності організації. 3.Зміни в діловому середовищі і принципи комунікації із зайнятими.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, Відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	Другий періодичний контроль
Тиж.16 12 акад. год.	Тема 13. Маркетингові комунікації 1. Ідеологія речі в сучасному суспільстві. 2. ПР і комунікативна модель реклами. 3. Спеціальні події в маркетингових ПР.	Лекція <i>F2F</i> Практичне заняття Самостійна робота	Презентація, Відеоматеріали	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-3 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=64#section-5	Другий періодичний контроль

10. Система оцінювання та вимоги

Методи контролю результатів навчання: поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях, бліц-опитувань, презентацій, тестових завдань, виконання творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль – у формі заліку.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОП Соціологія базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017 р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичним контролем по тестах або контрольних робіт за матеріалами двох блоків. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Критерії оцінювання форма контролю – залік.

Підсумковим контролем є екзамен (проводиться відповідно розкладу), на його складання надається 100 балів за відповіді на теоретичні питання (3 питання по 30 балів) і відповідей на тестові завдання (або задач, завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$

Критерії оцінювання форма контролю – залік.

Підсумковим контролем є залік, який виставляється за результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР), коли студент набрав не менше 60 балів, за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на практичному занятті	1-2 бали – за відповідь з принциповими помилками, що свідчать про нерозуміння студентом сутності питання, 3 бали – за відповідь з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджають подальшому навчанню, 4 - за відповідь із незначними помилками, 5 – за повну відповідь, логічно виважену, правильну за змістом
Індивідуальне опитування, доповіді, презентації	1-2 бали – за доповідь, що не розкриває змісту теми і містить суттєві помилки, 3 бали – за доповідь, що частково розкриває зміст теми з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання, 4-5 балів – за достатньо повне розкриття змісту теми.
Компетентнісно-орієнтовані завдання	1-2 бали – за виконання завдань із суттєвими помилками, 3 бали – за виконання завдань з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання 4 бали – за достатньо повне виконання завдань із незначними помилками, 5 балів – за повне виконання завдань без помилок

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	відмінно Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обгрунтована і граматично правильна

B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		
FX	0-59	незадовільно можливістю повторного складання	3 Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

11. Рекомендована література

1. Королько В.Г. Паблік рилейшнз. Наукові основи, методика, практика. Підручник, 2-е вид. доп. – К.: «Скарби», 2001. – 400 с.
2. Королько В.Г. Основи паблік рилейшнз. - М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер», – 2001. – 528 с.
3. Почепцов Г.Г. Паблік рилейшнз: Навч. посіб. - 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2006. – 327 с.
4. Маркетинг: Підручник / В. Руделіус, О.М. Азарян, О.А. Виноградов та ін.: Ред.-упор. О.І. Сидоренко, П.С. Редько – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – 422 с.
5. Старостіна А.О., Зозульов О.В. Маркетинг: Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2003. – 326 с.
6. Примак Т.О. Маркетингові комунікації на сучасному ринку: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003. – 200 с.
7. Теорія і практика маркетингу в Україні: Монографія / А.Ф. Павленко, А.В. Войчак, В.Я. Кардаш, В.П. Пилипчук та ін.; За ред. д. е. н, проф., акад. АПН України А.Ф. Павленка. – К.: КНЕУ, 2005. – 584 с.
8. Маркетинг: принципи і функції. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. – 3-є видання перероб. і доп. / За ред. О.М. Азарян. – Харків: Студцентр, 2002. – 320 с.
9. Про рекламу: Закон України від 3 липня 1996 р. // Законодавство про рекламу – К.: Спілка рекламистів України, 1998. – 53 с.

Інформаційні ресурси

Архів журналу. Соціологія: Теорія, методи, маркетинг. |Інститут соціології НАН України <http://stmm.in.ua/archive/> Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua

Головне управління статистики у Запорізькій області www.zp.ukrstat.gov.ua

Запорізька обласна державна адміністрація <http://www.zoda.gov.ua>
Інститут соціології НАН України | Інститут соціології НАН <http://www.i-soc.com.ua>
Київський міжнародний інститут соціології <https://www.kiis.com.ua>
GfK Ukraine www. <https://www.gfk.com/uk-ua>
Соціологическая группа «Рейтинг» (Rating Group Ukraine) <http://ratinggroup.ua>
Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва <https://dif.org.ua>
Соціологічна агенція «Фама» <http://famalviv.com.ua>
Центр SOCIS <http://socis.kiev.ua>
Мелітопольська міська рада <https://mlt.gov.ua/>
Ресурсний центр Гурт <https://gurt.org.ua/blogs/keywords/%D0%93%D0%9E/>
Gallup International Association (GIA) <http://www.gallup-international.com>
Pew Research Center <https://www.pewresearch.org>